

اعظم لاریجانی

ترجمه: معصومه خیرآبادی

هماهنگی شما

مدیریت رفتارهای پر خاشک‌گرانه نوجوانان

تصور کنید دانش‌آموزی به ناگاه کنترل احساسات خود را از دست دهد و از شدت خشم در کلاس فریاد بزند یا با هم‌کلاسی‌های خود به نزاع و زد و خورد بپردازد. بدون شک نحوه برخورد با چنین سوء رفتارهایی، دشوارتر از هنگامی خواهد بود که آن دانش‌آموز تکالیف خود را انجام نداده یا به درس توجه کافی نداشته باشد. بدون تردید، شیوه مدیریت شما بیش از هر عامل دیگری تعیین‌کننده تکرار یا عدم تکرار چنین رفتارهایی

سنین نوجوانی حساسیت‌های ویژه‌ای دارد. تغییرات جسمی و روحی مخصوص این دوره، زمینه‌ساز رفتارهای پر خاشک‌گرانه در نوجوانان است. از آن‌جا که افزون بر حضور چندین نوجوان در یک محیط، اضطراب ناشی از یادگیری مطالب درسی یا حضور در امتحان نیز ممکن است این‌گونه رفتارها را در کلاس درس تشدید کند، لازم است معلمان دوره راهنمایی تحصیلی، همواره برای رویارویی با چنین رفتارهایی، آمادگی کافی داشته باشند.

است. شما باید به اندازه‌های آمادگی داشته باشید که هنگام بروز چنین مواردی، بتوانید ضمن کنترل موقعیت ایجاد شده، تأثیر سوء آن را بر سایر دانش‌آموزان به حداقل برسانید و احتمال تکرار مجدد را از بین ببرید. معمولاً در چنین مواردی، عجله کردن و اقدامات تلافی‌جویانه، نه تنها مشکل را برطرف نمی‌کند، بلکه ممکن است آن را تشدید کند و زمینه تکرار مجدد را فراهم آورد. آنچه در ادامه می‌آید، برخی بایدها و نبایدهایی است که لازم است هنگام بروز رفتارهای پرخاشگرانه، به آن‌ها توجه شود:

● بر خوردهای تشدیدکننده

- عجله کردن در پرسشگری: تردیدی وجود ندارد که دانش‌آموز پرخاشگر باید به دلیل رفتار نامناسب خود پاسخگو باشد، اما نه بلافاصله بعد از بروز آن رفتار. به منظور جلوگیری از تشدید موقعیت ایجاد شده، بهتر است اجازه دهید مدتی از بروز پرخاشگری بگذرد. سپس از دانش‌آموز درباره علت آن توضیح بخواهید.

- عصبانی شدن: عصبانیت در مقابله با پرخاشگری، مانند برافروختن شعله آتش در کنار مواد منفجره است. هیچ‌گاه فریاد نزنید، سرزنش نکنید و قدرت و اختیارات خود را روی دانش‌آموزانی که به لحاظ احساسی مورد اتهام قرار گرفته‌اند، اعمال نکنید.

- لمس کردن: برای معلمان امری عادی است که به منظور آرام کردن دانش‌آموزان، دست خود را روی شانه آن‌ها قرار دهند. اما از آن‌جا که ممکن است از دانش‌آموز پرخاشگر رفتار غیرمنتظره‌ای سربزند، بهتر است فاصله خود را با او حفظ کنید.

- صحبت کردن: دانش‌آموز عصبانی آمادگی گفت‌وگو را ندارد. بنابراین توصیه می‌شود در زمان پرخاشگری و حتی ساعتی پس از آن، او را به حال خود بگذارید.

● بر خوردهای باز دارنده

- حفظ آرامش: کنترل احساسات اولین گامی است که از طریق آن می‌توانید بر هر موقعیتی تسلط پیدا کنید. بنابراین، آرامش خود را از دست ندهید.

- نگاه کردن: با قاطعیت در گوشه‌های از کلاس به گونه‌ای که بتوانید همه دانش‌آموزان را تحت نظر داشته باشید، بایستید و به دانش‌آموز پرخاشگر نگاه کنید، به طوری که بقیه دانش‌آموزان مطمئن شوند اداره کلاس در دست شماست.

- آرام نگه داشتن سایر دانش‌آموزان: سعی کنید بقیه دانش‌آموزان را آرام نگه دارید، به طوری که با دانش‌آموز عصبانی وارد مشاجره یا همراه نشوند.

- سکوت کردن: در ابتدا سعی کنید چیزی نگویید و کاری انجام ندهید. اگر دانش‌آموز عصبانی رفتار

پر خاشگرانه خود را متوقف کرد، فعالیتی را که مشغول انجام آن بودید، ادامه دهید و اجازه بدهید دانش‌آموز پر خاشگر آرامش خود را بازیابد.

- استفاده از کلام آرامش‌بخش: گاهی ممکن است سکوت راه چاره نباشد و لازم باشد از کلام آرامش‌بخش استفاده کنید. مثلاً می‌توانید بگویید: «خودت را اذیت نکن... می‌دانم که ناراحت شده‌ای... بعداً درباره این موضوع با هم صحبت می‌کنیم...» یا از کلمات و جملات دیگری استفاده کنید که تأثیر مثبت داشته باشند.

- منتظر ماندن: تا زمانی که دانش‌آموز عصبانی آرامش خود را به دست نیاورده است، با او صحبت نکنید. صحبت کردن درباره موضوع را به هنگامی موکول کنید که مطمئن هستید آمادگی شنیدن حرف‌های شما را دارد.

- تشخیص علت عصبانیت: به محض این که آرامش برقرار شد، از دوستان و هم‌کلاسی‌های دانش‌آموز پر خاشگر درباره ماجرا پرس و جو کنید و علت عصبانیت او را دریابید. با شناسایی آن چه باعث پر خاشگری شده است، می‌توانید از بروز مجدد آن جلوگیری کنید.

- اطلاع‌رسانی به والدین: در صورتی که پر خاشگری دانش‌آموزان از حالت عادی خارج شود، بهتر است مراتب را به والدین آن‌ها اطلاع دهید و برای حل مشکل از آن‌ها چاره‌جویی کنید. وظیفه شما اطلاع‌رسانی کامل درباره حقایق است که روی داده است. پس در انجام آن کوتاهی نکنید؛ خواه والدین در انجام وظایف خود مسئولیت‌پذیر باشند، خواه نه.

- توجیه کردن دانش‌آموز نسبت به وظایفی که در کلاس برعهده دارد: پس از این که دانش‌آموز آرامش خود را بازیافت (معمولاً پس از یک یا دو ساعت)، درباره مسئولیت‌های او در کلاس درس و نحوه برخورد مناسب در کلاس با او صحبت کنید.

- حفظ جایگاه خود: تنها در صورت درگیری فیزیکی دانش‌آموزان با یکدیگر، مدیر مدرسه را وارد ماجرا کنید، در غیر این صورت، مداخله مدیر یا معاونان، باعث تضعیف جایگاه شما می‌شود و بر مدیریت کلاسی تان تأثیر منفی می‌گذارد.

منبع

مقاله فوق با عنوان «چگونه با دانش‌آموز پر خاشگر و عصبانی در کلاس درس برخورد کنیم؟» نوشته مایکل لینسین (Michael Linsin) در هشت می ۲۰۱۰ و برگرفته از سایت www.smartclassroommanagement.com است. در سال گذشته نیز مطلبی با عنوان «پرحرفی در کلاس» را از همین نویسنده خوانده‌اید.

هم‌چنین در سایت www.teachingtoday.com مقالات مفیدی در زمینه شیوه مدیریت کلاسی و حل مسئله یافت می‌شود که برخی از آن‌ها مختص دوره راهنمایی تحصیلی هستند. از جمله: مقاله‌های «مدیریت کلاس‌های دوره راهنمایی تحصیلی» و «آزمون‌سازی برای دانش‌آموزان دوره راهنمایی تحصیلی».

عجله کردن و اقدامات تلافی‌جویانه، نه تنها مشکل را برطرف نمی‌کند، بلکه ممکن است آن را تشدید کند و زمینه تکرار مجدد را فراهم آورد